

Bir Yeşil İguana'da (*Iguana iguana*) Saptanan Peritonitle Beraber Seyreden Oxyurid Enfestasyonu

Lora KOENHEMSİ^{1*}, Meltem ULUTAŞ ESATGİL², Alper BAYRAKAL¹,
Özge ERDOĞAN³, Remzi GÖNÜL¹

¹İstanbul Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, İç Hastalıklar Anabilim Dalı Avcılar, İstanbul

²İstanbul Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Parazitoloji Anabilim Dalı Avcılar, İstanbul

³İstanbul Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Patoloji Anabilim Dalı Avcılar, İstanbul

*Sorumlu Yazar: Lora KOENHEMSİ İstanbul Üniversitesi, Veteriner Fakültesi,
İç Hastalıklar Anabilim Dalı Avcılar, İstanbul
e-posta: lomkoh@istanbul.edu.tr

Geliş Tarihi / Received: 03.10.2011

ÖZET

Bu olgunun materyalini halsizlik ve iştahsızlık şikayeti ile kliniğimize getirilen 18 aylık bir iguana oluşturdu. Yapılan klinik muayene ve radyolojik incelemeler sonucunda toraks ve sölomda sıvı toplanması saptandı. Hastada yapılan aspirasyon biyopsisi sonucunda yapılan sitolojik incelemede peritonit olduğu tespit edildi. Diğer taraftan dışkıında mukus görülmesi şikayeti nedeniyle yapılan parazitolojik incelemede Pharyngodonidae ailesinden: *Alaeuris* sp. veya *Ozolamius* sp. cinslerinden herhangi birine ait parazit yumurtasının olduğu görüldü. Hastada yapılan bütün bu klinik, sitolojik ve parazitolojik incelemeler sonucunda peritonitis ve oxyuridis tanısı konularak iki hafta süreyle sistemik antibiyotik, diüretik ve antipatraziter ilaçlarla tedavi altına alındı. İki hafta sonraki yapılan kontrollerinde hastada belirgin bir düzelme saptandı.

Anahtar Kelimeler: Yeşil iguana, peritonit, oxyurid

ABSTRACT

OXYURID INFECTION WITH COELOMIC EFFUSION IN A GREEN IGUANA (IGUANA IGUANA)

The material of the present study was a 18-months old green iguana having anorexia and lethargy. Coelomic and throral fluid determined by physical and radiological examinations and examples taken with puncture. As a result it was determined that the green iguana had coelomic effusion. Owner mentioned that the iguana had mucus in feces. The iguana were subjected to fecal examination and *Alaeuris* sp. or *Ozolamius* sp. was detected. After the specific treatment for the diseases, health condition of the animal has improved.

Key Words: Green iguana, peritonitis, oxyurid

Giriş

Yeşil iguanalar (*Iguana iguana*) Orta ve Güney Amerika'dan yayılan büyük, herbivor beslenen kertenkele türlerindedir. Sakin bir

hayvan olması ve parlak renkleri nedeniyle son yıllarda pet hayvanı olarak çok sık karşımıza çıkmaktadırlar (Briones, 2000; Scott, 2003). Fakat iguana ve hastalıkları konusunda

ülkemizde fazla çalışma yapılmadığı için bu konuda yeterli sayıda kaynak bulunmamaktadır.

Peritonit bütün sürüngen türlerinde görülmesine rağmen en sık yılan ve chelonianlarda şekillenmektedir (Briones, 2000; Schumacher, 1997).

İguana hastalıkları arasında önemli bir yeri kaplayan parazitlerle ilgili son yıllarda daha fazla çalışma yapılmaya başlamasına rağmen diğer hayvan türleri ile karşılaştırıldığı zaman sınırlı sayıda kaynak bulunmaktadır. Sindirim sisteminde görülen parazitler pet olarak bakılan iguanalarda çok sık karşımıza çıkmakta hatta en fazla tahribatı oluşturan hastalıkların başında gelmektedir. Buna rağmen parazitlerin neden olduğu hastalıklar, teşhis ve tedavileri hakkında fazla bilgi bulunmamaktadır. Bu vaka sunumu mevcut açığı kapatmak, teşhis ve tedavide neler yapılabileceğini göstermek için bildirilmiştir.

Olgu

Olgumuzu iki haftadır süren iştahsızlık ve halsizlik şikayeti ile kliniğimize getirilen 18 aylık dişi yeşil iguana oluşturdu. Alınan anamnez de son üç gündür iştahın tamamen kesildiği bununla birlikte, özel iguana maması ile beslendiği, önünde sürekli su bulunduğu, çevre ısısının ve neminin iguanalar için belirlenen sınırların içinde olduğu öğrenildi. Hastanın yapılan fiziksel muayenesinde sölomun sıvı ile dolu olduğundan şüphelenilerek alınan LL torako-sölomik radyografisinde hem toraksta hem de sölomda sıvı toplandığı ve detay kaybı olduğu tespit edildi (Şekil 1).

İgualanın sölomunda tespit edilen bu sıvının karakterini öğrenebilmek amacıyla tekniğine uygun olarak insulin enjektörü ile punksiyon yapılarak sıvı örneği alındı. Açık sarı renkte olduğu görülen sıvının sitolojik muayenesinde subakut bir enfeksiyon ile uyumlu olan bol lenfosit ve fazla sayıda gelişim aşamasında olan eritrosit içerdiği görüldü.

Ayrıca hasta sahibinin son günlerde hayvanın dışkısında mukus görmeye başladığını bildirmesi üzerine hayvandan bir miktar dışkı örneği alınarak parazitolojik yünden

incelenmesi yapıldı. Bu amaçla dışkının doymuş tuzlu su flotasyon yöntemi ile yapılan mikroskopik incelemesinde, ovalimsi, bir ucu daha sivrice, hafif asimetrik, içinde larva oluşmamış, 165-180 × 75-85 µm büyüklüğünde oxyurid tip yumurtalar görüldü (Şekil 2). Yapılan parazitolojik inceleme sonucunda dışkıda bir nematod türü olan Pharyngodonidae ailesinden: *Alaeuris* sp. veya *Ozolamius* sp. cinslerinden herhangi birine ait yumurta olduğu belirlendi. Bununla birlikte hayvanın yaptığı dışkılamalarda erişkin parazitlere rastlanılmadığından mevcut parazitin tam olarak tür ayrımı yapılamadı.

Hastanın biran önce eski sağlığına kavuşturulabilmesi amacıyla hemen tedaviye başlandı. Bu amaçla, enfeksiyonun önlenmesi için 5mg/kg dozunda ampicillin günde 3 kez ve asitesin giderilmesi amacıyla 2 mg/kg dozunda furasemid günde 1 kez olmak üzere 2 hafta süreyle uygulandılar. Nematodların giderilmesi için ise 25 mg/kg dozunda fenbendazole 5 gün süreyle kullanıldı. Diğer taraftan bağışıklığın artırılması amacıyla hastanın bulunduğu ortam ısısı yükseltildi. Hastaya uygulanan iki haftalık bu tedavi sonrasında yapılan kontrolünde, klinik açıdan iyileşmeye başladığı ve iştahının arttığı gözlemlendi. Ayrıca alınan radyografide toraks ve sölom içinde var olan sıvının tamamen yok olduğu izlendi (Şekil 3). Yapılan parazitolojik kontrollerde de dışkıda parazit yumurtasına rastlanılmadı.

Tartışma ve Sonuç

Ektotermik hayvanlarda hastalığın nedenini oluşturan konakçı/parazit/çevre üçgeninde en önemli rolü çevre üstlenmektedir (Scott, 2003; Scullion ve Scullion, 2009). Birçok vakada çok sıcak veya soğuk, yetersiz nem ve kronik stress gibi bakım koşullarının uygun olmaması sonucunda sürüngenin bağışıklık sistemi bozulmakta ve hayvanı hastalığa karşı predispoze hale getirmektedir (Schumacher, 1997). Aldığımız anamnezde bu durumlardan hiçbiri ile karşılaşmadık. Fakat çevrenin hayvan üzerine etkilerini de düşünerek igualanın bulunduğu ortam sıcaklığını 1-2 derece artırdık.

Peritonite sahip iguanaların röntgenlerinde genelde akciğerlerin dorsele doğru yer değiştirdikleri görülmektedir. Ayrıca bu tür durumlarda sölomik bölgede detay kaybı da şekillenmektedir (Schumacher ve Toal, 2001).

Sürünge hastalıkları genelde birçok hastalığın bir araya gelmesiyle oluşur ve bazı araştırmacılar bu hastalıklardan meydana gelen stresin paraziter hastalıkların ön koşulu olduğunu bildirmektedirler (Scullion ve Scullion, 2009). Aynı şekilde sürünge travma, lokal apse, parazit gibi nedenler sonucunda çevresel stres şekillenmektedir ve bu

da hastalığın şiddetini artırmaktadır (Kahn, 2005; Schumacher, 1997). Bizim vakamızda da subakut enfeksiyona parazit enfestasyonu eşlik etmekteydi.

Yeşil iguanalarda askarid ve oxurid parazitleri ile sık sık karşılaşmaktadır. Bu parazitler yabancı hayatın komensal organizmalarıdır. İguanaların sürekli olarak dışkılarına maruz olmaları ve bu parazitlerin direkt bir yaşam siklusuna sahip olmaları nedeniyle süper-enfeksiyonlar şekillenebilmekte ve patolojik durumlara neden olabilmektedirler (Scott, 2003).

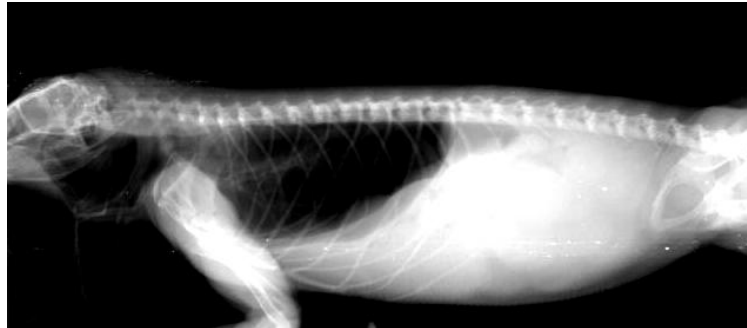

Şekil 1. İguana'nın torako-abdominal LL radyografisi.
Figure 1. Thoraco-abdominal LL radiography of the iguana.

Şekil 2. İguana da gözlemlenen *Alaeuris* spp. veya *ozalaimus* spp. türlerine ait yumurta (x40 büyütme).

Figure 2. *Alaeuris* spp. or *ozalaimus* spp. egg seen in the iguana (x40).

Şekil 3. İguananın 2 hafta sonra alınan LL torako-abdominal radyografisi.
Figure 3. Thoraco-abdominal LL radiography of the iguana after two weeks.

Normalde kesin teşhise parazitin kendisinin görülmesi ile gidilmektedir. Bununla birlikte yumurtalarının tipleri de incelenerek parazitin var olabileceği düşünülebilmektedir (Kahn, 2005). Bizim vakamızda yumurta tiplerine bakılarak bir nematod olan oxurid cinsinin *Alaeuris* sp. veya *Ozalaimus* sp. türlerinden birinin var olduğu kanısına varıldı. Bu türler uzunlukları 2 mm ile 7 mm arasında değişen küçük veya orta boyutlardaki helmintlerdir. Sürüngenlerde genelde herbivor olarak beslenenlerin bağırsaklarında özellikle kolanda yerleşmiş olarak görülmektedirler.

Oxurid enfeksiyonları asemptomatik olabilmesine rağmen, gastrointestinal sistemde fazla miktarda bulduklarında iguanaların sağlık durumunu etkiledikleri düşünülmektedir (Kahn, 2005; Mitchell, 2007). Bir iguanada fazla sayıda oxurid yumurtasının bulunması nedeniyle intestinal invaginasyonun şekillendiğini de bildirilmiştir (Mitchell, 2007). Bu tür paraziter enfestasyonuna sahip sürüngenlerde bazı durumlarda iştahsızlık, letarji, kilo kaybı, dışkıda mukus gibi klinik belirtilere ortaya çıkabilmektedir (Kahn, 2005). Bizim de vakamızda iştahsızlık, letarji ve dışkıda mukus gibi semptomlar gözlemlendi.

Sonuç olarak sunulan bu olgu ile, yurdumuzda pet hayvanları arasında sayısı hızla artmakta olan bir yeşil iguanada tespit edilen

paraziter enfestasyonla birlikte seyreden peritonitis vakasında izlenen teşhis ve tedavi yöntemleri aktararak kliniklerde karşılaşılabilecek bu tür vakalara ışık tutması amaçlanmıştır.

KAYNAKLAR

- Briones, M., 2000.** Green iguana society. <http://www.greenigsociet.org.careinfo.htm> (Erişim 20.04.2011)
- Kahn, C.M., 2005.** The Merck Veterinary Manual (9th ed.), Merial, pp. 1607-1608.
- Mitchell, M.A., 2007.** Parasites of Reptiles. In: Baker, D.G. Flynn's Parasites of Laboratory Animals (2nd ed.). Hoboken, (NJ), Wiley-Blackwell, pp. 187-188.
- Schumacher, J., 1997.** Respiratory diseases of reptiles. Seminars in Avian and Exotic Pet Medicine 6 (4), 209-215.
- Schumacher, J., Toal, R., 2001.** Advanced radiography and ultrasonography in reptiles. Seminars in Avian and Exotic Pet Medicine 10 (4), 162-168.
- Scott, S.S., 2003.** Pet lizard conditions and syndromes. Seminars in Avian and Exotic Pet Medicine 12 (3), 162-182
- Scullion, F.T., Scullion, M.G., 2009.** Gastrointestinal protozoal disease in reptiles. Journal of Exotic Pet Medicine 18 (4), 266-278.